

ПЛАН ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА НАСТАВАТА ВО ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОДИНА

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Одлуката на Министерството за образование и наука (МОН) за повторно отворање на училиштата во учебната 2021/2022 година го зема предвид фактот дека училиштето е од суштинско значење за образованието и благосостојбата на децата и учениците.

За донесување на одлука за повторно отворање на училиштата се направи општа проценка на ризиците, при што се земаа во предвид епидемиолошките фактори, степенот на вакцинација на наставниот кадар, образовниот систем, здравствениот систем и капацитетот на јавното здравство, ангажманот на заедницата и државниот капацитет за одржување на социјална и економска поддршка на најранливите.

Планот на Министерството за образование и наука (МОН) за започнување на учебната 2021/2022 година се базира на потребата да се добијат максимални придобивки за учениците, наставниците и вработените во училиштата и пошироката заедница, а воедно да не дојде до повторно ширење на КОВИД-19 во нашата држава, имајќи предвид дека едно од основните човекови права покрај образованието е и правото на здравје.

Овој план ги објаснува чекорите кои треба да ги преземат основните и средните училишта за да ги обезбедат потребните мерки за заштита и со тоа да го намалат ризикот од ширење на корона вирусот (КОВИД-19).

Планот за одржување на наставата во учебната 2021/2022 година и Протоколот обезбедуваат рамка за училиштата за начинот на започнување и продолжување на образовниот процес во основното и средното образование. Во овој период училиштата ќе треба да ги прилагодат условите за реализирање на наставата согласно Планот и Протоколот со цел обезбедување непречен воспитно-образовен процес.

Не е возможно да се предвиди дали и кога ќе се промени епидемиолошката состојба во државата, или некој регион или општина, па затоа сите треба да бидеме подготвени на можноста за промена на начинот на спроведување на наставата и преминување на модел кој во одредена ситуација ќе биде најприменлив.

За брзи промени треба да бидат подготвени сите, од директорите, до наставниците и стручните служби, останатите вработени во училиштата, како и учениците и нивните родители/старатели, но и сите оние кои допринесуваат за помош и поддршка не само во реализацијата на планираните наставни часови, туку и во овозможувањето на квалитетно воспитание и образование.

ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во основните училишта во учебната 2021/2022 година воспитно-образовниот процес се реализира согласно Календарот за организација и работа на училиштата, согласно Наставниот план за учебната 2021/2022 година, во училишница со стандардна големина.

Наставата во основното образование може да се реализира преку три модели:

1. физичко присуство на учениците во училиште;
2. учење на далечина или
3. комбинирање на физичко присуство и учење од далечина во групи

1. НАСТАВА СО ФИЗИЧКО ПРИСУСТВО НА УЧЕНИЦИТЕ

Доколку епидемиолошката состојба во државата е стабилна, наставата во основните училишта се одржува со физичко присуство на учениците во училиште со почитување на Протоколот за настава со физичко присуство.

Наставниот час трае 40 минути во наставата со физичко присуство

Секое училиште води евиденција на дневна основа за присуство на наставниците.

Реализацијата на наставата, отсуствата на учениците се евидентира во е-дневник.

Наставниците во училиштето доаѓаат најмалку половина час пред отпочнување на наставата и учествуваат во организирањето и спроведувањето на влегувањето на учениците согласно распоредот на часови и Протоколот.

Секое училиште за пристигнувањето, за заминувањето на паралелките во и од училиштето, за смените, користењето на големиот одмор изготвува распоред.

Училиштата го прилагодуваат и усогласуваат Куќниот ред на училиштето со Планот и Протоколот за настава со физичко присуство.

За учениците наставата се реализира со физичко присуство во просториите на училиштето, со максимално искористување на просторните и кадровските капацитети во училиштето и со задолжителна примена на сите заштитни епидемиолошки мерки утврдени во Протоколот за настава со физичко присуство.

Исклучок од правилото:

- Исклучок од правилото ќе бидат одредени категории ученици со хронични болести, ученици кои имаат родители/старатели со хронична болест за кои ќе се овозможи да следат настава од далечина или комбинирано.

- Можност за следење настава од далечина или комбинирано може да биде овозможена и во други ситуации поради немедицински причини, по упатено барање на родителот, за кое ќе одлучува училиштето.
- за учениците кои се позитивни на Ковид 19 или се во самоизолација, наставата може да се реализира преку учење од далечина

Учениците кои следат настава од далечина се вклучуваат на часот во истото време додека наставникот го одржува часот со учениците кои следат настава со физичко присуство.

Учениците од пониските одделенија на основното образование треба почесто да се потсетуваат на мерките за заштита согласно Протоколот за настава со физичко присуство, со оглед на фактот дека сега се запознаваат и воведуваат во почитување на редовните училишни правила. Треба да им се нагласи дека не треба да ги споделуваат своите работи (моливи, гумички и сл.) согласно околностите и дека другарството може да го изразат на други начини прифатливи за сегашната ситуација, пример преку меѓусебно потсетување да ги почитуваат правилата за заштита и правилата во училница и со други соодветни креативни активности преку кои ќе се работи на развивање на чувството на емпатија.

Одмор за време на наставата со физичко присуство

Малиот одмор се користи во траење од 5 минути меѓу часовите и голем одмор во траење од 15 до 20 минути. За време на одморите задолжително се почитуваат мерките за заштита согласно Протоколот за настава со физичко присуство, и потребно е да се намали колку што е можно повеќе физичкиот контакт меѓу учениците.

За време на големиот одмор кога учениците се во училишниот двор, задолжително се спроведува чистење на училниците со вода и сапун/детергент и со дезинфекциско средство кое делува на вируси според упатство на производителот и задолжително се проветруваат просториите.

2. НАСТАВА СО УЧЕЊЕ ОД ДАЛЕЧИНА

Доколку епидемиолошката состојба во државата или во одредени региони или општини се промени и се забележува повторно ширење на вирусот на Ковид 19, Владата по препорака на Комисијата за заразни болести, може да донесе одлука наставата, заради заштита на здравјето на учениците, за учениците од петто до деветто одделение да се спроведе со учење од далечина.

При настава со учење на далечина, наставниот час трае 30 минути час со 5 минути приклучување.

Наставата со учење на далечина, наставниците ја реализираат од училница во училиштето со користење на националната платформа.

Директорот на училиштето се грижи за целосна покриеност со интернет конекција во сите училници во училиштето. Во исклучителен случај кога во училиштето нема добра интернет конекција и истата не може да се обезбеди, наставникот часовите може да ги одржува и од дома, по претходно добиена писмена согласност од страна на директорот на училиштето.

При настава со учење на далечина работниот ден на ученикот трае од 3 до 5 саати дневно, во зависност од возраста на учениците и одмор од 10 (десет) минути по секој наставен час или активност.

Само училиштата кои ги исполнуваат условите во Протоколот за настава со физичко присуство и Планот и имаат добиена согласност од Владата да реализираат настава со физичко присуство и за учениците од четврто до деветто одделение за претходната учебна 2020/2021 година, продолжуваат со настава со физичко присуство.

Реализација на наставата со физичко присуство во училиште за учениците од петто до деветто одделение, чиј основач е Владата и имаат добиено согласност од Владата за настава со физичко присуство за претходната учебна 2020/2021 година, продолжуваат со настава со физичко присуство.

Основните училишта кои имаат комбинирани паралелки од прво до петто одделение, може да реализираат настава со физичко присуство на учениците доколку имаат просторни услови, согласност од родителите/старателите, ги исполнуваат условите во Протоколот и имаат добиена согласност од Владата за претходната учебна 2020/2021 година.

Учениците во наставата со физичко присуство се вклучуваат со согласност од родителот/старателот.

Во основните балетски и музички училишта во кои се реализира настава за уметничко образование и основните училишта со ресурсен центар, заради специфичната воспитно-образовна дејност која ја вршат, начинот на реализирање на наставата ја реализираат согласно со Одлуката од Владата на Република Северна Македонија која ја имаат добиено за минатата учебна 2020/2021 година.

Стручните соработници во училиштето или образовните асистенти кои обезбедуваат поддршка на учениците со попреченост, продолжуваат со поддршката на образовниот процес на учениците во училиштето или во домот на ученикот и треба да бидат во постојана комуникација и координација со инклузивниот тим во училиштето и родителите.

Образовниот асистент или стручните соработници од училиштето начинот на поддршката на образовниот процес на ученикот ја договара во директна соработка со родителот/старателот.

Училиштата кои имаат асистивна технологија, ја ставаат на располагање на учениците кои имаат потреба од неа и во домашни услови

3. НАСТАВА СО КОМБИНИРАН МОДЕЛ - со комбинирање на наставата со физичко присуство и учење од далечина во групи

Доколку епидемиолошката состојба во државата или во одредени региони или општини се промени и се забележува повторно ширење на вирусот на Ковид 19, Владата по препорака на Комисијата за заразни болести, може да донесе одлука наставата, заради заштита на здравјето на учениците, за учениците од петто до деветто одделение да се спроведе со комбинирање на настава со физичко присуство и со учење од далечина.

Овој модел на настава подразбира дека дел од учениците ја следат наставата со физичко присуство, а дел со учење од далечина (учениците од прво до четврто одделение, наставата ја следат во училиште, додека учениците од петто до деветто одделение наставата ја следат дел во училиште, дел со учење од далечина).

За учениците од прво до четврто одделение наставата се реализира со физичко присуство во просториите на училиштето, со максимално искористување на просторните и кадровските капацитети во училиштето и со задолжителна примена на сите заштитни епидемиолошки мерки утврдени во Протоколот за настава со физичко присуство.

За учениците од петто до деветто одделение наставата се реализира со делење на одделенијата на две групи:

- едната група наставата ја следи со физичко присуство, а втората група преку учење од далечина. Групите на ученици по циклуси треба да бидат постојани (непроменливи)

Исклучок од правилото:

- Исклучок од правилото ќе бидат одредени категории ученици со хронични болести, ученици кои имаат родители/старатели со хронична болест за кои ќе се овозможи да следат настава од далечина или комбинирано.
- Можност за следење настава од далечина или комбинирано може да биде овозможена и во други ситуации поради немедицински причини, по упатено барање на родителот, за кое ќе одлучува училиштето.
- за учениците кои се позитивни на Ковид 19 или се во самоизолација, наставата може да се реализира преку учење од далечина

Учениците кои следат настава од далечина се вклучуваат на часот во истото време додека наставникот го одржува часот со учениците кои следат настава со физичко присуство.

Ученици кои немаат ИКТ /смартфон или интернет при настава со учење од далечина или комбиниран модел

За учениците кои немаат пристап до ИКТ или интернет, при настава со учење од далечина училиштето може да организира настава со физичко присуство во училиште, со согласност од родителите/старателите и исклучива согласност од Владата.

Доколку родителите не се согласуваат наставата да биде со физичко присуство, училиштето може да обезбеди ИТ уред кој се дава на користење или изготвува печатени материјали кои ги преземаат родителите во соработка со наставникот/класниот раководител/образовниот асистент или следење на едукативни емисии на МТВ. Покрај ова во интерес на децата, училиштето во договор со родителите

договараат најбезбеден начин за давање и преземање на ИТ уредите, учебните материјали, домашните задачи и други училишни обврски за учениците.

СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во средните училишта во учебната 2021/2022 година воспитно-образовниот процес се реализира согласно Календарот за организација и работа на училиштата, согласно наставните планови и програми за учебната 2021/2022 година, во училница со стандардна големина.

Наставата во средното образование може да се реализира преку три модели:

1. физичко присуство на учениците во училиште;
2. учење на далечина или
3. комбинирање на физичко присуство и учење од далечина во групи

Средните училишта покрај редовната настава за општо образовните предмети, ја организираат и наставата за стручните предмети (за стручно образование, уметничко образование, спортска академија и спортска гимназија), индивидуалната настава, практичната настава во училиште и во компанија, учењето преку работа кај работодавач, феријалната практика, ја организираат со физичко присуство согласно усвоените Протоколи.

НАСТАВА СО ФИЗИЧКО ПРИСУСТВО НА УЧЕНИЦИТЕ

Доколку епидемиолошката состојба во државата е стабилна, наставата во средните училишта се одржува со физичко присуство на учениците во училиште со почитување на Протоколот за настава со физичко присуство

Средните училишта согласно просторните можности ја организираат наставата во една или две смени.

Наставниците во средното училиште доаѓаат во 7.00 часот за прва смена, односно 13.00 часот за втора смена, за да го организираат влегувањето на учениците согласно распоредот на училиштето.

Наставата започнува за прва смена во 7.30 часот, односно во 13.30 часот за втора смена.

Времетраењето на наставниот час е 45 минути. После секој наставен час се користи мал одмор во траење од 5 минути и голем одмор во траење до 20 минути. За време на големиот одмор кога учениците се во училишниот двор, задолжително се спроведува чистење на училниците со вода и сапун/детергент и со дезинфекциско средство кое делува на вируси според упатство на производителот и задолжително се проветруваат просториите.

За учениците наставата се реализира со физичко присуство во просториите на училиштето, со максимално искористување на просторните и кадровските капацитети во училиштето и со задолжителна примена на сите заштитни епидемиолошки мерки утврдени во Протоколот за настава со физичко присуство.

Секое училиште води евиденција на дневна основа за присуство на наставниците и на учениците.

Училиштата го прилагодуваат и усогласуваат Куќниот ред на училиштето со Планот и Протоколот за настава со физичко присуство.

Исклучок од правилото:

- Исклучок од правилото ќе бидат одредени категории ученици со хронични болести, ученици кои имаат родители/старатели со хронична болест за кои ќе се овозможи да следат настава од далечина или комбинирано.
- Можност за следење настава од далечина или комбинирано може да биде овозможена и во други ситуации поради немедицински причини, по упатено барање на родителот, за кое ќе одлучува училиштето.
- за учениците кои се позитивни на Ковид 19 или се во самоизолација, наставата може да се реализира преку учење од далечина

Учениците кои следат настава од далечина се вклучуваат на часот во истото време додека наставникот го одржува часот со учениците кои следат настава со физичко присуство.

НАСТАВА СО УЧЕЊЕ ОД ДАЛЕЧИНА

Доколку епидемиолошката состојба во државата или во одредени региони или општини се промени и се забележува повторно ширење на вирусот на Ковид 19, Владата по препорака на Комисијата за заразни болести, може да донесе одлука наставата, заради заштита на здравјето на учениците, за учениците од средно образование да се спроведе со учење од далечина.

При настава со учење на далечина, наставниот час трае 35 минути час со 5 минути приклучување, а работниот ден на ученикот трае од 3 до 5 саати дневно, во зависност од возраста на учениците и одмор од 10 (десет) минути по секој наставен час или активност.

Распоредот на часовите задолжително се објавува на веб-страната на училиштето, на националната платформа и се доставува по електронски пат до Државниот просветен инспекторат.

Наставата со учење на далечина, наставниците ја реализираат од училница во училиштето со користење на националната платформа.

Директорот на училиштето се грижи за целосна покриеност со интернет конекција во сите училници во училиштето. Во исклучителен случај кога во училиштето нема добра интернет конекција и истата не може да се обезбеди, наставникот часовите може да ги одржува и од дома, по претходно добиена писмена согласност од страна на директорот на училиштето.

Предметниот наставник на барање на директорот му доставува линк за приклучување на електронската интерактивна платформа за учење на далечина за да ја следи работата на наставникот во текот на наставниот час.

При реализацијата на наставата по стручните предмети, како и практичната настава во средното стручно образование потребно е да се почитуваат практичните совети кои се дел од Насоките за реализација на наставата на далечина во стручното образование и обука. (<http://csoo.edu.mk/izvestuvanje/upatstvo-za-dalechsko-uchenje/>).

Начинот на реализацијата на практичната обука/практичното образование (УПР, феријалната практика и практичната настава) е опишан во Насоките за реализација на практична обука и учење преку работа за време на пандемија предизвикана од коронавирусот КОВИД-19 (<http://www.csoo.edu.mk/>).

Во средните училишта во кои се реализира настава за уметничко образование, спортска гимназија или спортска академија, наставата по општо образовните предмети се реализира со учење од далечина.

Во Спортската академија наставата по стручните предмети ќе се реализира согласно протоколите одобрени од Владата на Република Северна Македонија изготвени од академијата во соработка со националните федерации по соодветниот спорт

Во училиштата кои имаат паралелки во кои се одвива дуално образование, практичниот дел од наставата, во компаниите, се одвива со физичко присуство на работно место, со почитување на општите протоколи за заштита и на протоколите на компаниите каде се изведува практичната настава.

Феријалната практика и учењето преку работа кај работодавач се реализира со физичко присуство во компанија/ работодавач согласно Упатството за феријална практика донесено од страна на Центарот за стручно образование и обука.

Средните училишта во кои се реализира стручно образование и обука, практичната настава ја реализираат со физичко присуство на учениците во училиштето во кабинети, училишни работилници, лаборатории и други посебни простории за оваа намена.

Средните стручни училишта за успешна реализација на феријалната практика и практичната настава, ги почитуваат сите безбедносни протоколи, како и Протоколот за постапување на средните училишта во кои се реализира стручно образование и обука во Република Северна Македонија за спроведување на практичната настава со физичко присуство на учениците во учебната 2020/2021 година, Општиот Протокол за превентивни мерки при реализација на учење преку работа, феријалната практика, практична обука и вежби на учениците кај работодавач, како и Протоколите за превентивни мерки при реализација на учење преку работа, феријалната практика, практична обука и вежби на учениците кај работодавач во секторот машинство, секторот земјоделие, рибарство и ветерина, секторот хемија и технологија и секторот лични услуги.

Стручните соработници во училиштето или образовните асистенти кои обезбедуваат поддршка на учениците со попреченост, продолжуваат со поддршката на образовниот процес на учениците во училиштето или во домот на ученикот и треба да бидат во постојана комуникација и координација со инклузивниот тим во училиштето и родителите.

Образовниот асистент или стручните соработници од училиштето начинот на поддршката на образовниот процес на ученикот ја договара во директна соработка со родителот/старателот.

Училиштата кои имаат асистивна технологија, ја ставаат на располагање на учениците кои имаат потреба од неа и во домашни услови.

Организирањето на наставата преку учење од далечина може да се однесува на одреден период (пократок или подолг во зависност од епидемиолошката состојба), па дури и доколку состојбата го налага тоа и во текот на целата наставна година.

4. НАСТАВА СО КОМБИНИРАН МОДЕЛ - со комбинирање на наставата со физичко присуство и учење од далечина во групи

Доколку епидемиолошката состојба во државата или во одредени региони или општини се промени и се забележува повторно ширење на вирусот на Ковид 19, Владата по препорака на Комисијата за заразни болести, може да донесе одлука наставата, заради заштита на здравјето на учениците, да се спроведе со комбинирање на настава со физичко присуство и со учење од далечина во групи.

Овој модел на настава подразбира дека дел од учениците ја следат наставата со физичко присуство, а дел со учење од далечина, односно наставата се реализира со делење на одделението на две групи:

- едната група наставата ја следи со физичко присуство, а втората група преку учење од далечина. Групите на ученици по циклуси треба да бидат постојани (непроменливи)

Исклучок од правилото:

- Исклучок од правилото ќе бидат одредени категории ученици со хронични болести, ученици кои имаат родители/старатели со хронична болест за кои ќе се овозможи да следат настава од далечина или комбинирано.
- Можност за следење настава од далечина или комбинирано може да биде овозможена и во други ситуации поради немедицински причини, по упатено барање на родителот, за кое ќе одлучува училиштето.

- за учениците кои се позитивни на Ковид 19 или се во самоизолација, наставата може да се реализира преку учење од далечина

Учениците кои следат настава од далечина се вклучуваат на часот во истото време додека наставникот го одржува часот со учениците кои следат настава со физичко присуство.

ПОСТАПКА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВА СО ФИЗИЧКО ПРИСУСТВО ЗА ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО УСЛОВИ КОГА СЕ ВЛОШУВА ЕПИДЕМИЛОШКАТА СОСТОЈБА И НАСТАВАТА СЕ ПРЕФРЛА НА НАСТАВА СО УЧЕЊЕ ОД ДАЛЕЧИНА

Во услови кога наставата се префрла во настава со учење од далечина општинското основно, односно средното училиште може да продолжи со настава со физичко присуство (за учениците од петто до деветто одделение, за учениците во подрачните училишта во комбинирани паралелки од прво до петто одделение и за учениците од средно образование) доколку има добиено Одлука за истото од Владата на Република Северна Македонија за минатата учебна 2020/2021 година. Оваа одлука училиштето ја доставува до основачот и наставата продолжува со физичко присуство.

Државните училишта (основните училишта со ресурсен центар, основните училишта со ресурсен центар и интернатско сместување, основните музички и балетски училишта, средните уметнички училишта, спортската академија, спортска гимназија и средните училишта за ученици со посебни образовни потреби), чиј основач е Владата, заради специфичната воспитно-образовна дејност која ја вршат, начинот на реализирање на наставата го утврдуваат со посебен План и Протокол кој е во согласност со Протоколот за настава со физичко присуство и го доставуваат до Министерството, а наставата ја реализираат согласно со Одлуката од Владата на Република Северна Македонија која ја имаат добиено за минатата учебна 2020/2021 година.

РЕДОВНОСТ ВО НАСТАВАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ ВО ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА КОИ СЛЕДАТ НАСТАВА ОД ДАЛЕЧИНА

Доколку ученикот кој следи настава со учење на далечина не се вклучи на настава повеќе од пет дена, наставникот со стручната служба во училиштето реализира посета на ученикот во неговиот дом и спроведува разговор со родителот за неопходноста од задолжително и редовно следење на наставата.

За извршената посета и разговор со родителот/старателот се составува белешка.

За нередовно присуство на наставата се применуваат педагошките мерки утврдени во Законот за основното образование и Законот за средното образование.

Ученикот кој не можел да биде оценет поради отсуство од најмалку една третина од фондот на наставни часови од одредени предмети, има право да полага одделенски испит/ испит на година по предметите по кои не е оценет, согласно Законот за основното образование/ законот за средното образование.

НАДЗОР ЗА ПРИМЕНАТА НА ПЛАНОТ И ПРОТОКОЛИТЕ

Следењето на реализацијата на наставниот процес согласно Планот и Протоколите согласно трите модела (со физичко присуство на учениците, комбиниран модел и учење од далечина), го врши Државниот просветен инспекторат согласно своите надлежности преку редовен и вонреден надзор, а надзор на примената на Протоколите за одржување на наставата со физичко присуство и комбиниран модел на настава во учебната 2021/2022 година вршат Државниот просветен инспекторат и Државниот санитарен инспекторат согласно нивните надлежности.